VI. évfolyam 309 szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ..... 24 kor. (12 frt)
Félévre ..... 12 „ (6 „)
Negyedévre ..... 6 „ (3 „)
Egy hóra ..... 2 „ (1 „)
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.
Vidékre ..... 10 „ (5 „ (

Megjelenik mindennap korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is,

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
Deák Ferencz-utcza 12. szám.

HIRDETÉSEK DÍJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér
Tőzsdék és kereskedők kedvezményben részesülnek
Nyilttér megállapodás szerint.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF. Kedd, november 8.

Diktatura.

Kolozsvár, nov. 8.

(M. J.) A kocka el van vetve. Tisza István gróf szájkosár-inditványát a képviselőház többsége napirendre tüzte. Megalakul most a hirhedt huszonegyes bizottság, melynek tisztára kormánypárti határozata a jövő hét elején kerül parlamenti tárgyalás elé. A megszületése előtt sokat birált házszabálymódositó terv gyors ütemben halad a valósulás felé. Ez a hősies mamelukhad reménye. Mily boldogság! Nem lesz obstrukció, a kormányjavaslatok simán átmennek, a többségi akarat mindenkor érvényesül, Tisza megszabadul a gondoktól, még több ideje lesz uj főispánok kinevezésére, kitüntetések osztogatására, a rendelkezési alap növelésére, a mandátumok elosztására, a vidéki kerületek megdolgozására.

Mivé fonnyad e dus reménység? — megmutatja majd az ellenzék magatartása. A törvényhozás kisebbségének minden töredéke és árnyalata is érzi, hogy a Tiszáék párt-diktaturája az alkotmányos ellentállás utolsó fegyverét akarja kiütni a nemzet kezéből. A hazafias meggyőződés egyként hatja át és heviti az ellenzék vezéreit és közkatonáit, hogy e ponton megalkudni nem lehet, hanem küzdeni a föltétlen győzelem jelszavával — egészen a dölyfös kormány megalázásáig. Pajzsszsal, vagy pajzson!

Tisza Lajos, a mostani kormányelnök nagyapja, a mult század ötvenes éveiben, mint Biharmegye adminisztrátora, fegyveres hajdukat parancsolt a megyegyülésre, hogy a bihari kurucokat Metternichéknek tetsző határozathozatalra kényszeritse. A gőgös ur szavára rárohantak a hajduk a municipiális ellenzékre, többeket megsebesitettek és Beöthy Ödön, korának jeles férfia csak ugy szabadult meg az életveszedelemből, hogy egy derék nemes ifju saját testével födözte az ellenzék vezéremberét. Ez volt Tisza Lajos, a ki akkoron eldicsekedhetett, hogy csak Hontmegye adminisztrátora, a muszkavezető Zichy Ödön gróf mutathat föl hasonló véres sikert.

Kinek tett szolgálatot Tisza Lajos? Királyának? Nemzetének? V. Ferdinándnak nem, mert ő gyönge akaratu fejedelem volt és szive vonzotta a magyarokhoz. Nemzetének sem, mely Széchenyi, Wesselényi és Kossuth igézete alatt oroszlánbátorsággal küzdött alkotmányának sértetlenségéért. Hát kinek szolgált vele? Metternich hercegnek s annak a hitvány csőcseléknek, mely később az országba vezette az orosz sereget és a nemzetiségi banditákat, később pedig kötelet hurkolt legdicsőbbjeink kemény nyakára.

Tisza István gróf szeret eldicsekedni az ő erős kezével. Hej, szép is az, mikor a legény legény a talpán. Hát még ha a kezén is az! Tiszának azonban nagyon le van foglalva a talpa, mert — hajh — sok az eszkimó... Aztán meg: ami dolga van a talpnak, elvégzi azt Bécs. Rug rajtunk jó nagyokat és sarkantyus lábbal tapossa a mi »papiros-alkotmányunkat.« Innét, hogy Tisza grófnak csak a kezére van szüksége. A nagyapja is ugyanezt az elvet vallotta, amugy régiesen, a földesurnak deressel kormányozó modorában. De Tisza gróf a modern kor gyermeke. Miért fáraszsza ő a hajdut, csendőrt, katonát, a mikor szolgálatkész többsége önként vállalkozik a honmentő szerepre? No bizony, ő sokkal derekabb, szelidebb ur, mint az a mogorva biharmegyei bácsi.

Est modus in rebus. Korszellem, intézmények és az emberek alkotmányos érzülete szerint változnak a törekvések, melyek a hatalomnak nem tetsző ellenvélemény elfojtását célozzák. Oroszországban még a korbács divik, Ausztriában a leköpdösés és tintatartóvagdosás, Magyarországon a klotür. Más alkotmányos országokban — a meggyőzés. Ez az utóbbi mód fárasztó is, nehéz is, közös viszonyokban lehetetlen is a mi kormányunknak. És igy az alkotmányosságot egyszerüen erőszakossággal helyettesitik.

Hivatkozik Tisza István gróf az ő százszor és ezerszer hazafiasnak előléptetett cselekedete megokolásában a parlamenti viszonyok elfajulására, a magyar nemzet politikai sulyának és erejének csorbulására. Ez a két főérve van a házszabályrevizió szükségességének bizonyitására.

A parlamenti viszonyok elfajulása általános kórtünet az európai parlamentek nemzetközi patológiájában. Mig nálunk az Ausztriával való szoros gazdasági és hadügyi kapcsolat, másutt a mindennapi élet kötelező szociális szükségletei ingatták meg az addig klasszikus nyugalommal és még klasszikusabb semmittevéssel parancsokat osztó törvényhozást. S megingatták azért, mert nálunk a béklyóknak nem hogy leoldásával, de csak még lazitásával sem, másutt pedig a szociális bajok gyökeres orvoslásával nem segitettek a parlamenten kivül álló tömegeken. Ezért jelentkezett az éles hang az alsókamarákban, melyeket a felsőkamarák mintájára akart konzerválni mindenütt a hatalom. Maga a hatalom az oka, hogy a parlamenti viszonyok eldurvultak, mert a kisebbségeknek szántszándékos, évtizedeken át való mellőzése, meg nem hallgatása, a többségi párturalom mesterséges föntartása kellett, hogy idáig juttassák a parlamenti állapotokat.

A nemzet politikai sulya és ereje Tisza gróf szerint akkor növekedik eddig soha nem látott mértékben, ha a parlament ellentálló képessége csökken. Miért? A kormány ugy vélekszik, hogy a megszeliditett ellenzék nem üt zajt, a tanácskozás igy előkelő leend és a lakk-topános diplomácia azt mondja: »Szalonképes urak ezek a magyar képviselők.« E bókot szeretné már zsebre rakni Tisza.

S mit mond ezzel szemben az évszázadokon át kifejlődött alkotmányos elv? Azt, hogy a nemzetek politikai sulya és ereje annál nagyobb, mentül erőteljesebb a nyomaték, amelyet a nemzeti akarat érvényesitésének adni tudnak. És ezt a nyomatékot, a mi ezeréves alkotmányhistoriánk tanusága szerint minden időkben a magyar nemzeti ellenzék, tehát a kisebbség adta meg.

= Az indiszkrét költségvetés. Az 1905. évi költségelőirányzat elárulja mindenkinek, a ki tudni akarja, hogy mily hajmeresztő különbség van a magyar népnevelésre és a katonai célokra forditott kiadások között. Népnevelés cimén a magyar állam összesen 22,502.153 koronát költ, ellenben közösügyi kiadások cimén 227,663.667 koronát; tehát a hadsereg tizszer annyiba kerül, mint a magyar népnevelés. Ha azonban a honvédség kiadásait nem vesszük figyelembe, akkor 185,347.438 korona közös, — vagyis katonai kiadás, a miből egy fillér sem térül meg, mert ebben a vámbevételeknek Magyarországra eső része már el van számolva. Ha a népnépnevelési költségekhez hozzávesszük a felsőbb és középiskolák kiadásait is, az ország az egész közoktatásra 32,678.202 koronát költ, a mi a közös és katonai kiadásoknak szintén csak heted-, vagy ha a honvédelmi kiadást semmibe se vesszük, hatodrésze. Összes kiadásainkhoz viszonyitva valamivel több, mint budgetünk hatodrésze megy közös célokra, ellenben a magyar népnevelésre és oktatásra csak egy negyvened rész. Meg kell jegyeznünk, hogy ebben a számitásban az udvartartás költségeit és a koronauradalmak terheit figyelembe se vettük, mert ezekkel az arány még sokkal kedvezőtlenebb. Még meglepőbb ereduményre jutunk, ha a földmivelési és honvédelmi tárcában böngészünk; kisül, hogy a földmivelési miniszter állattenyésztési célokra ugyanannyit költ, mint a mennyit a kultuszminiszter népnevelésre és hogy a földmivelési és honvédelmi miniszter együtt állattenyésztésre és lótartásra többet adnak ki, mint a kultuszminiszter a felsőbb- és középoktatásra és népnevelésre együtt. Végül pedig a közös költségvetésnek Magyarországot terhelő részében, a földmivelési és honvédelmi miniszterek költségvetéseiben össze-vissza több a kiadás pusztán lótenyésztés, lóvásárlás és lótartás cimén, mint az egész magyar iskolai- és népnevelési tárca.

Viharos ülés.

— Országgyülés. —

A képviselőház ülése.

— Express tudósitás. —

Budapest, nov. 7.

Mivelhogy a politikában e pillanatban nincs más szenzáció, hát Sümegi Vilmosnak örvendeztek minden oldalon, a ki ma már bejött a Házba. Reggel kilenc órakor, a napos tüzoltóval és a porló asszonyokkal együtt érkezett meg a gyergyószentmiklósi népbizalom letéteményese s a jobb kezében, selyempapirosba csavargatva hozta a mandátumot. Szivesen üdvözölték minden oldalról, csak Olay Lajos rontotta a kedvét. Elmondta, hogy Eötvös Károly igen örült a megválasztatásának.

— Meglássátok, ő lesz a második Károlyi Gábor! Kitünően tud közbeszólni.

— Igen ám — vágott közbe a vajda egyik hallgatója — de Károlyi Gábor a közbeszólásaival az ellenpártnak ártott, Sümegi pedig az ellenzéknek árt velük....

Nevettek a kegyetlen tréfán, az uj képviselő bosszankodott is — ilyenkor érzékeny még az ember — de kiengeszteltték azzal, hogy a szakállát dicsérték. A tiszteletére kivonult különben a karzatra a nagymező-utcai demokrata kör.

A Ház nem nagyon telt meg, a karzatok annál inkább. A mai menü Günther Antal, Rakovszky István és Szederkényi Nándor.

Az ülést fél 11 óra után nyitotta meg Perczel Dezső elnök. Napirend előtt Hegedüs Sándor beterjesztette a horváth regnikoláris bizottság jelentését. Tisza István a számvevőszék tavalyi zárszámadásait mutatta be Horvátország ügyeiről.

Sipulusz igér....

Rákosi Viktor napirend előtt kért szót. Szombaton, mikor az elnök helyének elfoglalására szólitotta fel szóló nem az elnöki emelvényen levő jegyzői helyére, hanem a Ház ellenzéki oldalán levő padsorokban kijelölt helyére ült. Csak később értesült, hogy nem helyesen járt el, mert a házszabályok értelmében az elnöknek joga van a jegyzőkkel rendelkezni és igy tévedéséért elnézést kér és megigéri, hogy máskor, ha soros jegyző lesz, az elnöki emelvényen fog ülni; azt azonban nem igéri, hogy most már többet nem fog közbeszólni.

A házszabályrevizió.

Günther Antal: A miniszterelnök multkori hangja egy csöppet sem fogja az ily fontos kérdésben szükséges higgadtságot előmozditani. A miniszterelnök a házszabályrevizióval már öt év óta foglalkozik. Miniszterelnöksége első ideje alatt ideiglenesen akarta a házszabályokat módositani. De ez nem sikerült neki. A nemzeti párt elitéli az obstrukciót. Másképp kell segiteni a bajokon, nem erőszakkal. Tisza Kálmán ellenzéki beszédeit idézi, a melyekkel igazolja, hogy mindig ellenezte és veszedelmesnek tartotta a házszabályreviziót.

Tisza István: Más ellenzék volt akkor! (Zaj a baloldalon. Zajos felkiáltások a baloldalon: Más volt a kormánypárt!)

Günther Antal: Ha az ellenzék némelykor megzavarta a tárgyalási rendet, ez csak muló tünet. (Zajos helyeslés a baloldalon.) A szabadelvűpárt mindig megakadályozta a nemzeti akarat érvényesülését. (Zajos taps a baloldalon.)

Tisza István: Hogy jött ide akkor ön át hozzánk? (Zaj,)

Günther Antal: A szabadelvűpárt mindig lappangó obstrukciót folytatott azért, hogy a parlamenti váltógazdaság elve ne érvényesülhessen. Tisza ennek a szellemnek a prototipusa. Előtte minden baj orvossága: a klotür és az erőszak. Tisza szombati beszédében hivatkozott Angliára. A ki az angol parlament történetét ismeri, meggyőződött arról, hogy a példák, a miket a miniszterelnök maga mellett hozott fel, egyenesen ellene bizonyitanak. (Helyeslés.) Az angol többség első erőszakoskodása nyomán ott van mindjárt a felixparki gyilkosság. 1893-ban jött ugyan létre erős házszabályszigoritás az irek ellen....

TÁRCA.

Választon.

Ádám.

»A kapu tárva.... jer éljünk e perccel
Hozzánk a lomb biztatón áthajol....
Egy kis madár tul, jázminbokrok alján
Hivogatón epedő dalt dalol.
Ránk várnak a szivárványszin virágok
Ránk vár a hüvös, smaragdzöld gyepágy..
Tövistelen rózsák takarnak el majd
Ha testünk, lelkünk megpihenni vágy.

Amott, hol összeszövődnek az ágak
Arany gyümölcsök érnek a galyon
Terebélyes lombozat csendes árnyán
Vágytól remegve átölel karom....
Ne félj! E szent magány megőrzi titkunk
Fölénk omlik a védő lomb palást
Ha csókra szomjas ajkam elsusogja
A legizzóbb szerelmi vallomást....«

Éva:

»Igen.... az Éden ezernyi virága
Csábitva ontja feléd illatát
A tudás fájának tiltott gyümölcse
Aranyfényben csillog a lombon át
Mégis! Jerünk tovább. Aggódva sejtem
E tündérkert rejtett veszélyeit
Sejtem: az enyhet adó hűs homályban
A kigyó álnokul leselkedik....

E büvös küszöböt ne érje léptünk
Maradjunk csak az innenső uton.
Orzott gyönyör csupán átkunkra válna
S a kárhozatba döntene tudom.
Küzdelmes bár utunk, messzire célunk
Bátran harcolva eljutunk oda
Nem nyilnak ott égőszinü virágok
Csak nefelejts és fehérviola.

Nem perzsel ott égető lángözönnel
Bennünket majd forró, délövi nap.
Szeliden ragyogja be a vidéket,
S a kék légben gerlék szállonganak
A fák se termenek csodás aranygyümölcsöt
Kevesebb ott a bűbáj és a fény,
De életünk sugárzó napja lesz majd
A tiszta boldogság és az erény.

Kies várunk a lét sivatagján
Vihar után nyugtot adó sziget,
Feléje törekedjél, érte küzdjél
Amig Évádért dobog hű szived.
Jó csillagunk kalauzol az éjben
Hitünk iránytűje bizton vezet —
Ujult erővel folytassuk az utat
Ádám, szerelmes társam add kezed!

Kordina Lilly.

A magyar regény.

Ki ismeri a magyar regényt, a magyar alkotó szellemnek ezt az egyik legnagyobbszerü termékét? Müvelt magyar emberek, a kik elvégeztek minden iskolát, irodalmi férfiak, a kiknek hivatásuk az irott munkák megismerése és megismertetése, vajjon melyikük merné mondani, hogy ismeri egészében és érti teljesen azt a hatalmas könyvsorozatot, a mely a magyar regényirodalom termékeiből kerekedik össze? Nyiltan megvallhatjuk, ha szégyenkezéssel is, hogy a magyar regényirodalmat valójában sem az irodalom szükebb eliteje, sem a müvelt nagyközönség nem ismeri. Olvastak és olvasnak egy-egy regényirót, egy-egy regényirónak egy-egy müvét, de az egész magyar regényirodalomról, arról, a mely megindult a XVIII. század végén s fejlődvén, egy század multán már versenyre kelt az európai nagy regényirodalmakkal, a jelentős litteraturáról nincs képe a magyar müvelt világnak.

Olvassák báró Jósika Miklóst, egyre gyérebben, báró Eötvös Józsefet eléggé, Jókai Mórt sokat, báró Kemény Zsigmondot egyáltalán nem. Pálffy Albertet alig emlegetik, Pulszky Ferencről, mint regényiróról nem tudnak, Fáy Andrást, Gaál Józsefet, Kuthy Lajost, Beöthy Lászlót, Toldy Istvánt, a mult század elejének és közepének jeleseit teljességgel mellőzik, nem olvassák Tolnai Lajost, ezt az erős vénáju, legegyénibb magyar regényirót, Iványi Ödönt, a kilencvenes években feltünt és korán elmult erőteljes elbeszélő tehetséget és teljesen elfeledték Verseghy Ferencet, a XIX. század első évének e szinmagyar felfogásu és irányu iróját, regényével: „A természetes ember“-rel együtt. Egy-egy kiemelkedő nagy alak elnyomja a többi jelest, delejként magához vonva minden figyelmet és érdeklődést.

Mikor pedig a müvelt közönség tán végigolvasta már a lenyügöző nagyok minden alkotását, akkor a régiek megismerésétől, olvasásától elvonják őt az újak, a fiatalok, a diszes köntösben könyvpiacra kerülő modern történetek és alakok irói, új voltukkal, könnyebb, újabb, hozzánk közelebb álló, de azért nem mindig tisztább, müvészibb és magyarabb nyelvezetükkel is versén a régi irókat.

Aztán meg van ez ujabb iróknak még egy előnyük a régieken. Az ő müveik könnyen hozzáférhetők, kaphatók minden könyvkereskedésben, a régiek müvei elhányódtak, elvesztek, elpusztultak, alig nehány példányban szerepelnek már csak s még minden könyvtárban sem kaphatók. Pedig kétségtelen, hogy a magyar regényirodalom nemcsak különleges magyar szempontból jelentős, hanem mind mennyiség, mind minőség dolgában számot tesz a világirodalomban is, s egy-egy nagy regényirónk méltán került bele az európai hirü regényirók lajstromába. Annál sulyosabb hibánk és mulasztásunk, hogy nemzetünk irodalmi szellemének ezirányu megnyilatkozásait sem eléggé nem ismerjük, sem megismerésének lehetőségéről nem gondoskodunk.

A mulasztás jóvátétele azonban sohasem késő, s mindenkor, még elkésve is, a nemzeti kulturának tett jelentős szolgálat. Az irodalmi jelenségek nem közönséges mértékével kell hát méltatnunk azt a vállalkozást, a mely félszázados mulasztást üt helyre, elfeledett, a magyar irodalmi müveltség számára valósággal elveszett kincseket tár ujra a modern magyar közönség és a jövendő nemzedékek elé, megalkotván a magyar regényirodalom tárát s egyben történetének monographiáját is.

A »Magyar Regényirók« cimü uj könyvtár ez, a melynek első hatvan kötetes sorozatából most jelent meg az első öt kötet a Franklin-Társulat kiadásában. Ezt a kiadótársulatot, a melynek nevéhez a magyar irodalmi élet annyi jelentős emléke és mozzanata füződik, Mikszáth Kálmán, a jelen elbeszélő irodalmának versenytárs nélküli fejedelme, vette rá ennek a nagy irodalmi házagot kitöltő jelentős vállalatnak megvalósitására. Ő adta hozzá nemcsak a gondolatot és a tervezetet, hanem adja hozzá a maga megbecsülhetetlen közreműködését is, szerkesztvén ezt a regénytárt és irván mindenik kötet elé rövid bevezető tanulmányt az illető kötet irójáról. A minek nemcsak az a különleges jelentősége, hogy az irodalom egyik nagy elbeszélője a nagy utód méltatja a nagy vagy legalább is érdemes elődöket, hanem az is, hogy e bevezető tanulmányok teljes sorozata egybegyüjtve teljes és élvezetes monographiáját adja a magyar regényirodalomnak, a melynek hiányát irodalmunk annyira érzi, hogy első irodalmi társulatunk, a Kisfaludy-Társaság, pályadijat is tüzött ki a magyar regényirodalom történetének megirására.

Szóval a «Magyar Regényirók» cimü vállalat hivatva van arra, s az első kötetekkel együtt kibocsátott előzetes tervezet valóban erre is vall, hogy mindazt a hiányt, a mit fönnebb kifejtettünk, egy csapással pótolja. Megszünteti a régi jeles regényirók nagy hátrányát a modernekkel szemben, hozzáférhetővé teszi az elfelejtett jeles müveket mindenek számára, nagyszabásu, egységes gyüjteménybe foglalva a régieket és az ujakat, az ünnepelteket és a mellőzötteket, megadván Mikszáth Kálmán bevezető tanulmányaiban azt az ösztökélést is, a melyre a mult iránt eltompult jelenkor fiának gyakran szüksége van, hogy visszatérjen a régiekhez, élvezze történeteiket, tiszta magyar előadásukat, megértse nemzeti irányukat és általános emberi tartalmukat.

Növeli a vállalat értékét, hogy minden egyes regényt egy-egy kiváló magyar müvész eredeti képei fognak illusztrálni. Mintegy ezer müvészi illusztráció — a legjelesebb magyar müvészek alkotásainak tekintélyes képtára — fogja gazdagitani a Magyar Regényirók köteteit.

A most megjelent első öt kötet a következő: báró Kemény Zsigmond: A rajongók (két kötet.) R. Hirsch Nelli képeivel; Csiky Gergely: Az Atlasz-család. Neogrády Antal képeivel; Vadnay Károly: A kis tündér. Nagy Sándor képeivel és Pálffy Albert: Esztike kisasszony professzora. Márk Lajos képeivel.

A kiadótársulat hagyományaihoz méltó a gyüjtemény kiállitása. Finom famentes papiroson, tiszta szép nyomás, egész oldalas müvészi képmellékletek és diszes bekötési tábla. A hatvan kötetes gyüjtemény ára diszes kötésben 300 korona. Félévenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg.

Megrendelhető pár koronás csekély havi részletfizetésre bármely könyvkereskedésben.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Tisza István (gunyosan): Az irek ellen?

Günther Antal: Eleinte ellenük, azután velük a toryk ellen. Angliában van parlamenti váltógazdaság, ott tudják, hogy a rendszabály mindenkire szól: Ma nekem holnap neked. Tisza ezt igy alkalmazza:

— Minden rendszabályt nektek, minden hatalmat nekem!

Ahányszor a magyar historiában baj volt, fejlesztették a részjogokat. Az arany bulla második paragrafusa már elismeri, hogy a jogok tiszteletben tartása minden bajt orvosol. Tisza nem tud más orvosságot, mint a jogok elkobzását, a hászszabálynak szigoritást.

Létesitse Tisza a parlamenti reformot, hogy ezzel előkészithetök legyenek a belügyi reformok; ez az utja a viszonyok javitásának. Hivatkozik Lengyelország példájára. Az ellenzék őrködni fog a magyar alkotmányra. Az inditványhoz nem járul hozzá. Határozati javaslatot nyujt be a választási reform benyujtását követelve. (Helyeslés.)

Rakovszky István: Nem fogadja el a miniszterelnök inditványát, hanem elleninditványt nyujt be, a melyben a választási jog kiterjesztését, a titkos szavazást és az inkompatibilitási törvény szigoritását sürgeti.

Egy hang a jobboldalon: Hát a papok javai? (Nagy zaj.)

Rakovszky István: Tisza kabinetkérdést csinált a házszabályrevizióból. Hát az ellenzék minden erejével, a végletekig küzd azért, hogy az ilyen abszolutisztikus kormány pusztuljon. Nem érti, hogyan köthette a kabinet-kérdést a házszabályrevizió kérdéséhez.

Polónyi Géza: Én örülök rajta!

Rakovszky István: Tisza azt sem tudja, mihez ragaszkodik. Hiszen nem adott be szerves, teljes inditványt, hanem azt egy bizottságra bizta. Hát mit hisz, hogy az a bizottság szolgai hüséggel rendelkezésére áll. Az ellenzék elhatározása, hogy a bizottság tárgyalásaiba a alimine nem megy bele, teljesen indokolt. Az ugrai levél semmi módon nem volt alkalmas arra, hogy barátságos megbeszélgetésnek legyen a kiinduló pontja. Ha hoz is bajt a szólásszabadság és a sajtószabadság, eltüröm azért a sok áldásért, a mit termelnek. (Taps.)

Polónyi Géza: Igy beszél a liberális kormánynyal szemben a reakcionárius kisebbség. (Helyeslés a baloldalon.)

Rakovszky István: Nem tudja, hogy őt tisza a komoly elemek közé sorozza-e?

Tisza István: Nem egészen bizonyos! (Derültség a jobboldalon.)

Rakovszky István: Ha az a komolyság attributuma, hogy meghallgatja az ellenzék az ellenfelet, akkor ő megkaphatja Tisza elismerő levelét, mert az az elve, hogy ha megvan kezében a fegyver, nem üti ki az ellenfél kezéből orvul. De a szczénákat az ellenzéken mindig a miniszterelnök provokálja a kötekedésével.

Kubik Béla: Ő provokál mindig!

Rakovszky István: Tisza ne számitson az ellenzéken olyan »komoly« elemekre, akik támogatják az alkotmány ellen való merényletében. Ha akadnak olyanok, ezek ellenzéki álarc alá bujtatott kormánypártiak. (Taps a baloldalon.) A házszabálymódositásra most nincs égető szükség. A miniszterelnök leveléből kiderül, hogy a revizió azért tervezik, hogy a kormány hatalmát ismét erősitsék. Az a kormány, amely kint az országban a választások meghamisitásával, a Házban a kisebbség letörésével dolgozik, az csak a vicinálista fenegyerekek panamázására jó. (Taps.) A parlamenti reformot az egész vonalon kell megcsinálni, de abból azt kiragadni, mely jogokat von meg, nem lehet.

Polónyi Géza: Ez a Tisza-rendszer!

Rakovszky István: A vicinálisok ellen, az inkompatibilisek ellen az ellenzék inditott akciót és gróf Tisza István a parlament ezen fattyuhajtásait védelmezte, a mig védelmi állásából ki nem üzte a közfelháborodás. Tisza nem a nemzet érdekében, hanem idegen érdekek szolgálatában dolgozik. A miniszterelnök inditványa elbizakodott és kegyetlen támadás a magyar alkotmány legnevezetesebb és jóformán egyetlen garanciája ellen.

Viharos jelenet.

Rakovszky beszéde alatt egyszerre váratlanul nagy botrány történt. Rakovszky Tiszának azokról a törekvéseiről beszélt, a melyekkel a kisebbség ellenállási jogát meg akarja törni. Itt közbekiáltott Ugron Gábor:

— Ez tetszik Bécsben!

Tisza István kipirulva, idegesen kiegyenesedett székében és éles hangon odakiáltott Ugronnak:

— Azt ön tudhatja legjobban, oda szokott járni zabot hegyezni.

Óriási zaj, lárma tört ki a következő pillanatban az Ugron-párton és néppárton. Felugráltak helyeikről a képviselők s öklükkel fenyegették a miniszterelnököt. Egyik közbeszólás a másikat érte.

Rákosi Viktor: Az egyik eladja a zabot, a másik a hazát.

Bartha Miklós: A petroleum-lovag beszél?

Sümegi Vilmos: Ez olyan istállóvicc. Igy emeli a miniszterelnök a nivót.

Hellebronth Géza: Hé, elnök, nem hallotta?

Ernst Sándor: Az elnök megint süket a jobb fülére.

Az elnök: Miután nem hallott olyan inparlamentáris kifejezést, amely rendreutasitást követelne, kéri a szónokot, hogy folytassa beszédét. A viharos jelenetek azonban eltartottak 10 percig.

Szünet után Tisza István gr. miniszterelnök: Először Rakovszkynak felel. Sajnálattal látja, hogy akad képviselő a magyar parlamentben, aki közállapotainkról a valóságnak meg nem felelő kiszinezést használ. Ha a külföld azt tudja, ugyan jót gondolhat rólunk. Egyes vicinális esetek, mint kivételek voltak ilyenek, de ezt nem lehet megakadályozni!

Reflektál azután Günther beszédére, a ki — szerinte — az angol parlamenti viszonyokat abszolute nem ismeri. Bizonyitja, hogy az angol rendszabályokat szigoritották s Irlandnak békéje helyreállott. Az angol, ha valamit meg akar csinálni, nem keres paktumot. Nem néz se jobbra se balra, hanem megy előre.

Ugron Gábor: Csakhogy az angolnak nincs osztrákja!

Vázsonyi Vilmos: Csinálja csak félangolosan a választást, — megelégszünk.

Tisza István gr. miniszterelnök: Rakovszkyval polemizál a rendi alkotmányról mondott beszédéből kifolyólag. Az a téves felfogás van odaát, hogy husz képviselő képviseli a nemzetet. Mi több joggal hivatkozhatunk a nemzet képviseletére. (Zajos helyeslés a jobbon. Viharos ellenmondás a bal- és szélsőbalon.)

Thaly Ferenc: A magyarság többsége — itt áll.

Tisza István miniszterelnök: Valamint a rendi alkotmány megtette kötelességét a többség akaratának keresztülvi elére, mi is megteszszük. Tiltakozik az ellen, hogy ő a klotürt akarja behozni.

Polónyi Géza: Ott vannak az akták. (Viharos ellentmondás jobbról.)

Tisza István miniszterelnök: A parlamentárizmus kinövései megrenditik annak erkölcsi alapjait. Nem akarjuk tétlenül nézni, hogy ha egyszer beállanak azok a veszélyes idők....

Rákosi Viktor: Itt vannak!

Olay Lajos: Itt van a császári parancs! (Viharos ellenmondás jobbról.)

Tisza István miniszterelnök: Mert akkor hiába fogjuk a nemzetet ellenállásra késztetni.

Vázsonyi Vilmos: A Guttmannok fognak a barrikádon harcolni. Zajos derültség.) Ovodába való!

Tisza István miniszterelnök: Atyjára hivatkoztak, aki obstrukciót csinált. De az egy kivételes dolog volt, ma azonban rendszerré lett. (Zajos tetszés jobbról.) Amire akkor nem volt szükség, ma égető szükség van a házszabályrevizióra.

Ehatároztam — folytatta Tisza István — hogy minden erőmből helyt állok tervem mellett. Az ellenzék eljárása az adott viszonyok között kötelességemmé teszi, hogy erősebb eszközhöz nyuljak és egyes urakat, akiknek politikai szereplése káros — ha kell — leszoritsak a parlament porondjáról.

Sághy Gyula: Oszlassa fel a Házat!

Tisza István: Ne fessék az ördögöt a falra, mert megjelenik. A nemzet megunta már az ilyen eserjének előretolakodását és követeli, hogy a felburjánzott gazt kiirtsam.

Olay Lajos: Tisza István csak gorombáskodni tud az ellenzékkel. Testtel, lélekkel kitart a küzdelem mellett.

Ezután az ülés berekesztetett.

Az érettségi vizsgálat reformja.

Kolozsvár, nov. 7.

Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága: Heinrich Gusztáv dr., Fináczy Ernő dr. és Alexander Bernát dr. elkészitette az érettségi vizsga reformjára vonatkozó javaslatát.

A közoktatási tanács a miniszteri rendelet értelmében, a mely az érettségi vizsgálat intézményének további fönmaradását föltételezi, egyedül a ma érvényes utasitások megjavitására, megváltoztatására, illetőleg pótlására szoritkozott. Uj intézkedéseivel a vizsgálat komolyságát védi meg s a középiskolai pályafutást záró intézmény messzebb ható volität hirdeti. Az itt-ott ma is divó tételhuzást föltétlenül eltiltja, s a tanuló egyéniségének, önálló gondolkozásának kipuhatolására való közvetetlen kérdezést teszi törvénynyé.

A gimnázium eddigi öt irásbelije helyett marad három: értekezés magyar nyelven egyedül a magyar irodalom köréből; forditás latinból magyarra; végre egy algebrai és egy geometriai tételnek kidolgozása. A reáliskolában elmarad a forditás magyarból franciára.

A magyar irodalmi feladat kitüzésének eddigi módját, mely szerint a tanuló a középiskolai tananyag három különböző köréből vett tételek közül szabadon választhat, — a bizottság célszerütlennek tartva, javasolja, hogy az egységes megitélés s a szükséges összehasonlitás lehetősége okáért a tétel az összes tanulókra nézve egy és ugyanazon tanulmányi körből, és pedig a magyar irodalom köréből vétessék. A reáliskolai német irásbeli: szabad dolgozat. Az irásbeli vizsgálatok egyforma jelentőségüek. Egy elégtelen — bármelyik tárgy legyen — senkit sem tarthat vissza a szóbelitől. Ettől a vizsgáló bizottság csak akkor utasithatja vissza a tanulót, ha mind a három, vagy két irásbelije elégtelen. A szóbelinek szokásos szigoritása érvényben marad.

A szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai a gimnáziumban: 1. A magyar nyelv és irodalom s ebben a magyar irodalomnak és fejlődésének a tanterv olvasmányai alapján való ismerete s tájékozottság az esztétikai alapfogalmak körül. 2. Latin nyelv és irodalom. A latin nyelvnek oly foku tudása, hogy a tanuló valamely iskolai auktornak nem olvasott részletét megértse és leforditsa; az olvasmányokon alapuló tájékozottság a római nép állami, társadalmi és müvelődési viszonyaiban. 3. Görög nyelv és irodalom. A tantervben megszabott görög irók valamely nem olvasott részletének megértése és leforditása. Vagy Görögpótlótanfalyamon: a tantervben megszabott görög irók tartalmi ismerete s tájékozottság a görög irodalom és müvelődés főbb jelenségeiben. 4. Német nyelv és irodalom. Ebben az az ujabbkori német irodalom müveinek biztos nyelvtani ismereten alapuló megértése. 5. Magyarország története, különös tekintettel az egyetemes történet megfelelő kapcsolataira s a földrajzra. 6. Matematika, a tantervben megszabott anyag összefüggő ismerete. 7. Fizika, a természettan körébe tartozó tüneményeknek és törvényeiknek ismerete. A reáliskola szóbeli érettségije a gimnáziumival ott, a hol a tárgyak közösek, teljesen megegyez, értjük a magyar, német, történet, matematika és fizika szaktárgyakat. Ezeken kivül szóbelije lesz, mint föntebb már említettük, a francia nyelv és irodalomnak, a mely az ujabb francia irodalomnak a tantervben megszabott müveire vonatkozó biztos nyelvtani ismereten alapuló megértését puhatolja ki.

A szóbeli kérdéseket oly módon kell föltenni, hogy az adott feleletből megitélhető legyen, vajjon a tanuló az anyag fontosabb részeivel öntudatosan rendelkezik-e? Ennélfogva a vizsgálat keretéből kirekesztendők az aprólékos részletek, a lekszikális datok, kevésbbé fontos évszámok, ritkán előforduló tételek és szabályok. Más szóval, vége a sok helyütt divó lecke-recitálásnak, biográfiák és képletsorok lélegzetvétel nélkül való elfujásának.

A magyar nyelvi vizsgálaton a fősuly az irodalom közvetetlen ismeretének kipuhatolására esik. A latin és görög szóbelin az auktor szövege a középpont; a modern nyelveknél, ugy mint a magyarnál, az irodalmi mü s ebben az iró és kora. A történeti vizsgálaton a tanuló két kérdést kap; egy összefoglalót és egy szükebb körü, a melylyel egy kisebb körü eseménynek fontosságát méltassa. Matematikából és fizikából szintén két kérdést kell kapnia, hogy általános jártasságát bebizonyitsa s egyes részletekben magaföltaláló egyéniségét is megnyilatkoztassa.

A kérdések irásba foglalása azért, hogy a tanulók tételeket huzzanak, szigoruan tilos. Általában arra kell törekedni, hogy a vizsgálat mentén a kellő közvetetlenség érvényesüljön s belőle minden merevség kimaradjon.

Az érdemjegyeket s az érettségi ismétlésére vonatkozó eddigi intézkedéseket a javaslat változatlanul hagyja. Eszerint a teljes ismétlés csak egy izben engedhető meg. Az eddigi dijakra vonatkozólag ugy intézkedik, hogy a rendes tanulók érettségi dij fejében az eddigi tizenkét korona helyett huszonöt koronát fizessenek. Ismétlés esetén a dijakat ujra kell fizetni. A vizsgálati dijakban az érettségin legtöbb munkát végző elnök is részesedjék.

A japán—orosz háború.

A balti hajóraj.

— Express tudósitás. —

Budapest, nov. 7.

Tangeri jelentés szerint az egész orosz hajóhad két szeneshajóval és egy kórházhajóval az Atlanti óceán felé indult. Négy angol sorhajó parancsot kapott az azonnal való indulásra. Azt hiszik, hogy követni fogják utjában a balti flottát. A hulli katasztrófa ügyében most már hivatalos pétervári távirat jelenti, hogy az orosz kormány elfogadta a kiküldendő vizsgálóbizottság összegyülésére vonatkozó angol javaslatot. A francia és az amerikai birósági tag kinevezése után e bizottság Párisban gyül össze. Oroszországot a bizottságban Kosznakov tengernagy képviseli. A bizottságnak feladata a tényállás megállapitása lesz.

*

A mandzsuriai harctéren kisebb-nagyobb csatározások folynak. Szaharov jelentése szerint november 4-én a japánok hevesen bombázták a Szanlanza előtt levő orosz sáncokat, de az oroszok csak jelentéktelen veszteségeket szenvedtek. Egy orosz mozsárüteg Jondejfacia községet, Szahoputól délre egy kilométernyire vette tüz alá. A község három helyen meggyuladt.

A japánok visszavonultak és az orosz gyorstüzelők tüzébe jutottak. A japán ütegek és Linsinpu község ellen az orosz tüzérség tüzelést inditott. A japán tüzérség Kausiutu és Koalitu községeket bombázta. — Kuropatkin tábornok jelentése szerint e hónap 3-án egy kunguz banda a keleti kinai vasut Dunciansan nevü állomásától két kilométernyire megtámadta a Heilungdsian kerület orosz katonai biztosát, Bogdanov vezérkari alezredest, ki csak két tolmács és egy futár kiséretében kutató uton volt Mongolországban a távol keleti cári helytartó megbizásából. Kiküldött lovascsapatok tegnap megtalálták Bogdanovnak, a két tolmács egyikének, valamint a futárnak holttestét és két kunguzt elfogtak. A holttesteket Karbinba szállitották. Intézkedtünk mi, valamint a zizikari hatóságok is, hogy a vétkeseket kikutassák és megállapitsák az eset közelebbi körülményei. Az orosz távirati ügynökség jelentése szerint 30.000 kinai érkezett Mukdenbe, akik a japánok kényszerintézkedései elől menekültek. A japánok hadmüveleteinek területén belől minden községet elpusztitottak.

A hadiszökevények száma folyton növekedik. Panaszkodnak, hogy hidegnek és éhségnek vannak kitéve. Pétervári jelentés szerint az 1. mandzsuországi hadsereg parancsnokává Linevics tábornokot, a 3. mandzsuriai hadsereg parancsnokává Kaulbers tábornokot nevezték ki. Hivatalosan tudatják, hogy az odesszai katonai kerület főparancsnokává pedig Szuhomillo tábornokot, az odavaló főparancsnok segédjét nevezték ki. A vitebszki, szmolenszki és kievi kormányzóságokban a tartalékosok behivása alkalmából nagy zavargások voltak. Leghevesebben dühöngtek Kahevben. Itt boltokat és raktárakat fosztottak ki. Szmolenszkben csődület volt a katonai parancsnok lakása előtt. Polockban a zavargás három napig tartott, A zsidók ellen való tüntetést idejekorán megakadályozta a rendőrség. Rosi tedben kifosztották a pálinkaraktárakat Krajeburg és Szirokino állomásokon a pályaudvari vendéglőket pusztitották el.

A kievi kormányzóságban megtámadtak egy földbirtokost és elrabolták pénzesládáját. A mohilovi kormányzóságban lévő Bichovban házakat pusztitottak és fosztogattak. A 113 mozgósitott kerület közül több mint száz kerületben nem zavarták meg a nyugalmat. Az események megvizsgálásával Ridvenszki tábornokot, a belügyminiszter segédét bizták meg.

*

Port-Artur ostromának stádiumáról egy hivatalos tokiói jelentés következőleg számol be: Az ostromló hadsereg jobb oszlopa és a középső oszlop egy része október 8-án este a Szungsusan erősség felső részét és Eleneskarpiát, Erlungsant és Tunkikuansan erősségeket megszállotta és ez erősségek oldalsó müvei közül néhányat és azok futóárkait elpusztitotta. A középső oszlop másik része az ellenség erős tüzelése dacára délután 2 órakor megtámadta és bevette a Paulungsan és Tokiosan erődök között lévő erősséget.

Az oroszok ismételt ellentámadásokat intéztek az erősségre és este fél 11 órakor fel kellett azt adni. Ihnovo tábornok azt a napban 11 órakor ismét visszahódította. Az erősségben három tábori ágyu, két gépágyu, három haltorpedó és sok más hadiszer zsákmányoltatott.

Az erősségben 40 elesett oroszt találtak. A bal oszlop ugyanaznap elfoglalta a Tunkikoansan erősségtől keletre lévő Komujana erősséget. Október 31-én a kikötő hajógyárat nagy kaliberü és hajóágyukkal támadták meg, miközben a Giljak nevü orosz ágyunaszádot több lövés találta és két hajó elsüllyesztetett.

November 1-én a kikötő nyugati részében két, körülbelül 3500 tonna tartalmu gőzöst, november 2-án mintegy 300 tonna tartalmu gőzöst süllyesztettek el. Két heves durranást hallottak, a melyek valószinüleg a város északi végében lévő puskaporos raktárak felrobbanásától eredtek.

November 3-án délben erős tüzelést kezdtek a hajóágyukból a hajóműhelyre és a kikötő keleti részeibe, hol is kevéssel 12 óra után tüz keletkezett, mely reggel 4 óráig tartott.

Ugyanaznap lövöldözték a IV. számu erősséget nagykaliberü ágyukkal és azt nagy mértékben meg is rongálták. Londoni távirat szerint a cár teljes hatalommal ruházta fel Stössel tábornokot a jövőre nézve, de Stössel valószinüleg nem fogja már megkapni ezt az üzenetet. A cár azt mondja benne, hogy az oroszok meg vannak elégedve a port-arturi helyőrség hősies ellentállásával és végül azt a reményét fejezi ki, hogy még minden jóra fog fordulni. A japánok megtudták, hogy az oroszok hajóágyuikat Port-Arturban partra szállitották és pozicióba helyezték. Azt hiszik, hogy az orosz hajók ki akarnak törni.

Budapestre ma a következő táviratok érkeztek:

London, nov. 7.

A Reuter-ügynökség jelenti 6-ról az orosz keleti hadsereg főhadiszállásáról, hogy az utolsó napokban mind a két hadsereg tétlen volt.

Chavarovszk, nov. 7.

Linevics tábornok ma Kuropatkin tábornok parancsára a táborozó hadsereghez utazott.

Konstantinápoly, nov. 6.

Az orosz önkéntes hajóhad „Jaroszlav“ nevü hajója ma szén- és vizrakománynyal vonult át a tengerszoroson. A rakomány a balti hajóhadnak van szánva. Más orosz hajók hasonló rakománynyal egymás után tiznapos időközökben vonulnak át.

Pétervár, nov. 7.

A japán előőrsök az elmult éjjel Csuanlincánál támadást intéztek az oroszok ellen, de visszaverték őket. A japánok 30 halottat hagytak a csatatéren, az oroszok vesztesége 8 halott.

Csifu, nov. 7.

Egy Vladivosztokból ideérkezett orosz tiszt azt állitja, hogy a kikötő oly annyira körül van véve aknákkal, hogy támadástól egyáltalán nem kell tartani. Fegyverrel, lőszerrel annyira el vannak látva, hogy az európaiak semmi előkészületeket nem tesznek a menekülésre, mert teljes biztonságban érzik magukat.

November 1-től uj előfizetést nyitottunk az „UJSÁG“-ra.

nov. 1-től decz. 1-ig ..... 2 korona.
Negyedévre ..... 6 korona.
Félévre .....12 korona.

Kérjük azokat a t. c. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése lejár, hogy az „UJSÁG“ megrendelését minél előbb megujitani szi-veskedjenek.

UJDONSÁGOK.

Naptár.

November 8. Kedd.

Katholikus: Gottfried. Protestáns: Gottfried.

Az Eke muzeum az örmény himzés kiállitással megtekinthető délelőtt. Belépti dij 1 korona

Országos Történelmi Ereklye Muzeum. (Torna-Vivodában.) Nyitva egész nap; belépés ingyenes.

Az Erdélyi Országos Muzeum érem- és régiségtára megtekinthető d. e. 9—1-ig

Az általános növénytani intézet gyüjteménytára (Botanikus Muzeum) nyitva délelőtt 8—12-ig, délután 3—6-ig. Bemenet ingyenes.

Az Egyetemi Könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig, déluát 3—7-ig.

Szinházban előadásra kerül: »Könyves Kálmán«. (Páratlan bérlet.)

— **(A Bethlen Gábor kör alakuló gyülése.)** „A Bethlen Gábor kör“ a ref. theologia kistermében, a minap tartotta meg alakuló közgyülését. Elnök lett Balogh Gábor joghallgató, alelnökök Balogh Endre, Doczy Ferenc, Polya Antal, Veszprémi Ferenc, főtitkár Dengel Géza, titkár Régeni István, főjegyző Berde Sándor, aljegyzők Varga Gyula és Varga Zsigmond, pénztáros Abrudbányai Endre, ellenőrök Bartók Gábor és Lux Lajos, háznagy Dési Zoltán, levéltáros Parádi László. Választott továbbá a kör minden karból négy-négy, az orvosiból két választmányi tagot. A kör nemsokára már meg is kezdi a vallásos összejövetelek rendezését.

— **(Az Országos Irodalmi Szövetség Kolozsvárt.)** Nagyszabásu irodalmi ünnepély szinhelye lesz nemsokára Kolozsvár. Az Országos Irodalmi Szövetség ugyanis az Erdélyi Irodalmi Társaság meghivására december 4-én városunkban tartja első vidéki diszközgyülését. Az irodalmi ünnepség programmja eddig még csak vázlatosan van megállapitva. A szövetség tagjai dec. 4-én reggel 6 órakor érkeznek a gyorsvonattal Kolozsvárra. A pályaháznál az Irodalmi Társaság küldöttsége fogadja a vendégeket, kiknek elszállásolásáról előre gondoskodik. Délelőtt 10 órakor kivonulnak a temetőbe s megkoszoruzzák Jósika Miklós nagy regényirónk sirját. 11 órakor lesz a diszközgyülés, lehetőleg a vármegyeház termében. Délben 2 órakor a New York szállóban tösztmentes közebéd étlap szerint. Délután 4 órakor az Országos Irodalmi Szövetség tart közgyülést. Este szinházba menés, mikor remélhetőleg a szinház igazgatósága a vendégek tiszteletére diszelőadást rendez. Este 11 órakor vendégeink Budapestre visszautaznak. A további teendők megbeszélése végett az Erdélyi Irodalmi Társaság ma délután zárt ülést tart.

— **(Választmányi ülés.)** A kolozsvári „Szent Imre Egyesület“ f. hó 8-án kedden délután 5 órakor választmányi ülést tart (Status-palota II. em.) az igazgató tanács ülés termében.

— **(Dalestély.)** A kolozsvári Polgári Dalegylet kitünően sikerült dalestélyt tartott vasárnap este a városi Vigadó helyiségeiben. Az estélyt három eredeti dal előadása vezette be, mely után Albert Andor, Boga Ubald, Hudolni Lajos, Kárpáti Ernő, Lengyel Lajos, Romanecz Arisztid, Székelyhidy Ferencz, Stricker Jenő és Tribus Aladár egyetemi hallgatókból alakult zenekar preciz zenekisérete mellet Goll »Leánybarátság« cimü dalát énekelte el a polgári dalegylet. Csizhegyi Sándor monologja követte ezt. Az általános derültséget keltő monolog után, több szép nótát énekelt el Csizhegyi. A müsort a dalegylet Rákóczi-indulója zárta be. Ezután kezdetét vette a tánc és vidám hangulatban a reggeli órákig tartott.

— **(Bucsu estély.)** A kolozsvári Athletikai klub Kankovszky Vilmos alelnök távozása alkalmából, ma este 7 órakor a Nagy Gábor-féle vendéglő emeleti nagytermében bucsu lakomát tart, melyen báró Jósika Gábor elnök is részt fog venni. Az elnökség lapunk utján is felkéri a tagtársakat, hogy a bucsu estélyen részt venni kegyeskedjenek.

— **(Az orth. izr. hitközség uj elnöke.)** A kolozsvári aut. orth. izr. hitközség e hó 6-án tartott közgyülésén a dr. Gy. Bernáth Albert elhalálozása folytán megüresedett elnöki állásra az eddigi érdemes alelnökét id. Hirsch Adolfot, alelnökké Wertheimer Vilmost, iskolaszéki elnökké pedig Tischler Mórt választotta. Gy. Bernáth Albert dr. elhunyta ugyan érzékeny csapás volt a hitközségre, a tisztviselői kar ilyetén megváltozása mégis rendkivül előnyös a hitközségre s a hitközség tagjai sorában a legmelegebb tetszéssel találkozott. Az uj elnököt mindenki rokonszenves, nagy intelligenciáju embernek ismeri, kit képességei valóban méltóvá tettek a hitközség tagjainak megtisztelő bizalmára. A hitközség ügyei vezetésének nehéz feladatában méltó segitő társat nyert Hirsch Adolf Wertheimer Vilmos alelnökben, ki ugyancsak általános szeretetnek és tiszteletnek örvend a

Sirolin A legkiválóbb tanárok s orvosoktól mint hathatós szer; **füdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchilis szamárhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.**
Emeli az **étvágyat** és a **testsulyt**, eltávolitja a **köhögést** és a **köpetet** és megszünteti az **éjjeli izzadást**. — Kellemes szaga és jó ize miatt a **gyermekek is szeretik**. A gyógyszertárakban üvegenkint 4 — kor.-ért kapható. **Figyeljünk, hogy minden üveg alanti czéggel legyen ellátva:**
F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár **Basel** (Svájcz.) 3439 14—52

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

hitközség tagjai körében s ki szintén elismerésre méltó érdemeket szerzett eddig is a hitközség vezetése körül. Tischler Mórban az uj iskolaszéki elnökben szintén kiváló erőt nyert a hitközség.

— **(Piac a Kossuth Lajos utcaban.)** A Kossuth Lajos-utcai lakókat tegnap reggelre érdekes meglepetés érte. Az utca tele volt sátrakkal, szekerekkel s különös vásári zaj, zsivaj élénkitette föl az utca szokátos csendes hangulatát. A törvényhatósági bizottság határozata ugyanis a Kossuth Lajos utcába tette át a Mátyás király téri hetivásárok kirakodó helyét, ez intézkedés pedig minden oldalról csak helyeslésssel és elismeréssel találkozhatik. Mert mig egyfelől a Mátyás-királytér megszabadult a vásárok sátraitól, szekereitől s természetesen attól a sok szeméttől is, a mi heti vásárok után helyén összegyülni szokott, másfelől igen sokat nyert az intézkedéssel a Kossuth Lajos-utca, a mely eddig kereskedelem és forgalom szempontjából ugyancsak nagyon el volt hanyagolva. Legfőbb nyereség természetesen az, hogy végre valahára sikerül a Mátyás király-teret az igazságos király hatalmas szobrának környékét, olyan előkelő helylyé alakitani, a mely méltó legyen olyan haladni akaró és modern igények kielégitésére törekvő városhoz — mint Kolozsvár.

— **(Halálozás.)** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk arról a sulyos veszteségről, mely Köntzey Imre törvényhatósági bizottsági tagot mostoha fia: baróthy Incze Tibor, halálával érte. A család a gyászesetről az alábbi jelentést adta ki: Karathnai Köntzey Imréné Telepy Gabriella a maga és férje Köntzey Imre, valamint gyermekei: baróthy Incze Gabriella és Blanka, továbbá szülői Telepy Károly és neje Egressy Etelke, nővérei és sógorai Telepy Margit és férje Neogrády Antal, Telepy Abigail és férje dr. Kondor Ferencz és Telepy Cordélia, sógora Incze Ferenc és családja, sógornői Incze Mária Balázs Istvánné és Incze Róza Antal Dánielné és családjaik, unokatestvérei Neogrády Dóra, Sanyi, Laci és Miklós, Kondor Sisike, Ferike és Abigail, nemküfönben apósa és anyósa Köntzey Sándor és neje Köntzey Ágnes, végre sógornője Csiszér Kurolyné Köntzey Ida és a távolabbi rokonok nevében is fájdalomtól megtört szivvel tudatja, hogy szeretett egyetlen fia, a jó testvér, szerető unoka, unokatestvér és rokon, baróthi Incze Róbert Tibor, a kolozsvári róm. kath. főgymnasium IV-ik osztályu tanulója 15 és fél éves korában, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, folyó év november 6-án d. u. 4 és fél órakor megszünt élni. Szivünk vérzik. Édes boldogságunk fényessége oda van, mert elszállt a mi Angyalunk egy szebb hazába, a hol semmi sem fáj, örök a fény, határtalan a boldogság és végtelen a szeretet. — Földi maradványai folyó hó 8-án délután fél 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Ferencz József-ut 1. szám alatti szülői lakásról a köztemetőben édes apja mellé örök nyugalomra helyeztetni. Lelkéért az engesztelő szent mise áldozat a kegyesrendiek templomában folyó hó 9-én d. e. 11 órakor fog a Mindenható Istennek bemutattatni. — Legyen álmod édes, könnyü pihenésed!

— **(Visszaszivott kinevezés.)** A magyar-láposi állami iskolához uj tanitót nevezett ki nemrégiben a közoktatásügyi miniszter Farkas Aurél személyében. A magyar-láposiak — a tanitó román érzelmei miatt — nem voltak megelégedve a kinevezéssel és memorandumban kérték a minisztert, hogy ne küldje a nyakukra Farkas Aurélt. A miniszter helyt is adott a kérelemnek és visszavonta a kinevezést.

— **(Az elhagyott szerető boszuja.)** Gáspár József és Toroczkai Biri mint házastársak éltek együtt a Pata-utcában. Házasságuk csak olyan volt mint sok más házasság a Pata-utcában: se a pap nem áldotta meg se az anyakönyvvezető nem jegyezte be az anyakönyvbe a szabályszerü kihirdetés után. És e házasságon sem volt áldás, mint nem szokott áldás lenni a többi ilyen módon megkötött »házasságokon« se. Gáspár József és Toroczkai Biri egy percig sem voltak boldogok. A »férj« kártyázott és ivott, a »feleség« nem dolgozott s szivesen juttatott mosolyaiból az utca gavalérjainak is. A férj gyakran ittas fővel tért haza s ilyenkor heves jelenetek játszódtak le a Pata-utcai családi fészekben. Egyszer ismét beszeszelt fővel tért haza a férj. A fészek üres volt. És Gáspár József hiába szólitgatta a sötétben Toroczkai Birit. Nem felelt szavaira senki. Toroczkai Biró hütlen lett Gáspár Józsefhez. Elhagyta szónélkül, elment máshová lakni s magával vitte hozományát is: a pirosra festett konyhaasztalt a háromlábu székecskéket és a tulipántos ládát is. Gáspár Józsefnek nem nagyon kellett keresse, hogy hová lett Birije. Nem ment ki a Pata-utcából, alig egy pár házzal tovább telepedett meg. Gáspár József utána ment és hivta vissza magához. Torockai Biri azonban nem ment, még akkor se mikor Gáspár József megfenyegette, hogy boszszut áll hütlenségéért. Bosszut is állott. Nem hagyta nyugodni Toroczkai Birit uj otthonában. Esténkint emberfej nagyságu köveket szedett össze s ezzel verte be naponta a ház ablakait, mely uj otthont adott az ő Birijének. Toroczkai Biri a rendőrséghez fordult oltalomért a kődobáló Gáspár Ferenccel szemben. Ám a rendőrség nem tudta tetten érni Ferencet, Biri meg nem tudott elég bizonyitékot, illetve tanut előállitani s igy Gáspár Ferencet nem itélte el a rendőrség. Gáspár Ferenc tegnap éjjel is ostrom alá vette a Toroczkai Biri házát. Akkora köveket dobált be az ablakon, hogy közülök a legkisebb is nyom legalább két kilót. Gáspár Ferencet kődobálás közben fogták le az utcabeliek. Át is adták nyomban egy rendőrnek. A rendőr elővezette Gáspár Ferencet s az ügyeletes tisztviselő kihallgatása után, reggelig fogdába tétette. A köveket meg, mint bünjeleleket lajstromozták.

— **(A merénylő házmester ügye.)** Jelentettük már, hogy Krause Izidor budapesti müépitész ellen gyilkos szádékból merényletet követett el a házmestere. Krause Izidor már teljesen jól érzi magát. Tegnap reggel már rendesen megreggelizett, sőt tiz óra felé már felkelt az ágyából és sétákat végzett a fütött folyosón. — Nehány nap mulva teljesen fölépül. A merényletről sok uj részletet ő sem tud mondani. Jóformán alig emlékezik a dologra, az ijedtség egészen elvette az eszét. A merénylet bevezetéséről azt mondja, hogy a házmestere az első lövést messziről tette rá. A másodikat azonban egészen közelről. Zsemla András házmestert még mindig hiába vallatják a rendőrségen. Nem hajlandó megmondani az igazságot. Eleinte részegnek szimulálta magát, most pedig őrültnek. Ma átkisérik az ügyészséghez.

— **(Letartóztatott kolozsmegyei betörő.)** Bpesten a Predeál-szálló vendéglőjében ma éjjel erősen duhajtodott egy földmivesnek látszó ember. Ivott, táncolt, lármázott s egymásután vagdalta a földhöz a poharakat, az lévén az elve, hogy: „Ur nem iszik kétszer ugyanabból a pohárból". Valahányszor uj üveg bor került az asztalra, valahány pohár törött ezer darabra a földön, mindannyiszor elővette a csizmaszárából a nagy bőrbugyellárist s kivágott belőle egy nagy bankót. — Ez az esztelen költekezés végre is feltünt egy véletlenül éppen arra vetődött detektivnek. A mulató ember nem tudta magát igazolni, amire bevitték a főkapitányságra. Itt hosszas vallatás után kiderült, hogy Tyiorán Jánosnak hivják s hogy lopásért és betörésért már többször volt büntetve. Tyiorán bevallotta, hogy m éjjel a pénzből költekezett, a melyet egy minap a kolozsvármegyei Tenkén elkövetett betörésből szerzett. Egy tenkei földbirtokos házában követte el a betörést s 1400 korona készpénzt rabolt el. 300 korona készpénzt és az ékszerek egyrészét megtalálták nála. Letartóztatták.

— **(Szerencsétlenül járt vőlegény.)** Zilahy Tibor csendőrhadnagy, Zilahy Lajos nagyszalontai kir. közjegyző fia, a napokban akarta megtartani esküvőjét Gyergyószentmiklóson Csiki Etelkával. Az esküvőre a mult héten utazott el szabadsághelyéről Makóról. Útközben Héjasfalván át kellett szállania a Székely-Udvarhely felé menő vicinálisra. A kis lassu járatu székely vicinális későre érkezett be a héjasfalvi állomásra. Zilahy Tibor várás közben a podgyászát nézte át. Igy került a kezébe a revolvere, melyen valami kis hibát vett észre. A hibát egy zsebkéssel akarta eltüntetni. Foglalatosság közben azonban szerencsétlenül járt. A forgópisztolyból kipattant egy csavar, s a revolver egy acélszilánkja a hadnagy szemébe hatolt. A revolver el is sült, de a lövés senkiben sem tett kárt. Az acélszilánk azonban összeroncsolta a hadnagy félszemét. A sulyosan megsérült vőlegényt Kolozsvárra hozták be a csapatkórházba. A nászünnepre készülő családot táviratilag értesitették a sajnálatos balesetről. Az esküvőt természetesen el kellett halasztani. Zilahy Tibor állapota sulyos. Ha vissza is nyeri szemevilágát, tisztán nem fog látni vele.

— **(Életveszélyes sérülés az ökör szarvai között.)** Grana Márton szászfenesi kovácsmester szájtátva bámulta tegnap délelőtt a Hunyady-téren a panoráma elé kifüggesztett képeket. Annyira elmerült a szörnyü vadállatok és sehol meg nem történt véres csaták nézésében, hogy nem vette észre a veszélyt, mi fenyegette. Egy vigyázatlan kocsis ugyanis közvetlenül mellette hajtott el, s a kocsi sárhányója ugy oldalba lökte, hogy az esőmosta képek elől egy közelgő szekér elé fogott ökrök szarvai közé esett. Az egyik ökör megijedve a nekiesett kovácstól, szarvát mélyen belevágta a szerencsétlen ember altestébe. A mély sebből hatalmas vérsugár szökött elő. A rendőrőrszem az ökrösgazdát elővezette az őrszobába. A szerencsétlenül járt kovácsot pedig, kinek sebesülése életveszélyes, a mentők a Károlina országos kórházba szállitották.

— **(Ékszerrablás Szamosujvárt.)** Schönfeld Kálmán és Fia, szamosujvári cég ékszer és órás üzletét szombatra virradólag vakmerő módon feltörték. A betörők több órán keresztül dolgoztak az üzletben. Az arany és ezüstkészlet két hatalmas vasszekrényben volt elhelyezve, ehhez nem tudtak hozzáférni a betörők. A künnlevő ékszereket azonban mind összeszedték és magukkal vitték. A betörőknek nyomában vannak. Érdekes, hogy a szamosujvári rendőrség megelőző napon figyelmeztetve lett a betörésre. A dési rendőrkapitány ugyanis a következő táviratot intézte a szamosujvári rendőrséghez:

Rostás Mihály és neje, derzei lakósok az éjjel betörés végett Szamosujvárra érkeznek, kérem elfogni.

A szamosujvári rendőrség persze ad acta tette a táviratot s csak a betörés megtörténte után vették elő, hogy megtudják belőle a betörők becses nevét.

NEMZETI SZINHAZ.

Kolozsvár, kedden, nov. 8-án:

Könyves Kálmán

Történelmi dráma 5 felvonásban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, szerdán november hó 9-én:

Radnóthyné.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Könyves Kálmán (b. 37. sz.).
Szerda: Először: Radnóthyné (b. 38. sz.).
Csütörtök: Radnóthyné (b. 39. sz.).
Péntek: A denevér (b. 40. sz.).
Szombat: A hajduk hadnagya (b. 41. sz.)
Vasárnap d. u. III. ifjusági előadás Katona József emlékezetére: Bánk bán.
Vasárnap este: Flórika szerelmé (b. 41. sz.).

* **Az égben.** Balázs Sándor régi darabját „Az égben" cimü vigjátékot elevenitették fel tegnap este a kolozsvári szinpadon. Szép közönség gyült össze a reprizre, mely egyszerü, egészséges humorával, jellegzetes alakjaival mindvégig derüs hangulatban tartotta a közönséget. Az iró e darabjában a költő nőket figurázza ki erős szinekkel és találó vonásokkal. Ha egyéb igazolása nem is lenne a darab felelevenitésének, mint az, hogy Palotai Piroska egy parádés szerepben mutassa be mellőzött és nálunk nem nagyon ismert müvészi képességeit. Igen gyönyörüséggel élveztük a főszerepben szines beszédét és intelligens felfogásra valló játékát. A férfiak közül Dezséri, Mészáros, Bérczy, Hajnal szolgáltatták a darab komikumát, szép és tartalmas sikerrel. A kisebb szerepekben Hegedüs Szerafin, Szegő és Vámos járultak hozzá a sikerhez. Fejérváryné egy kis epizód szerepben keltett nagy derültséget egészséges komikumával. A vigjáték után a «Szép Galathea» került szinre, melyben Tibor Lóri, Károlyi Leona, Kalmár és Hajnal játszottak általános tetszés közepette.

IRODALOM.

(:) **Uj hetilap.** Rónai Arros Lajos, a «Dési Hirlap» volt felelős szerkesztője uj heti lapot készül kiadni Budapesten «Magyar Parlament» cimen. A szerkesztő előfizetési felhivásában olyan lapot igér, a mely minden, a magyar parlament beléletében előforduló mozzanatról, pártpolitikai szinezet nélkül, hü és megbizható képet ad; az országgyülési tagokat érdeklő bel- és külföldi megfigyeléseket tartalmazza. a testületek (bizottságok, országos pártok, stb.) müködéséről kimeritő tudósitásokat közöl, a szervezeti tényezők (elnökségek, háznagyi, gazdasági, pénztári, könyvtári hivatalok, stb.) intézkedéseit időrendben, praktikusan csoportositva előtárja; a fővárosi és különösen a vidéki közönség számára a parlament beléletét illetőleg autentikus tájékoztató forrásul szolgál; a választó közönség és törvényhozók között könnyed érintkezést fog létesiteni és a közönség egyeteme vagy egyesek vitális érdekeinek szószólója, közvetitője lesz. A lap január 1-én indul meg, előfizetési ára parlamenti tagoknak évi 12 korona, magán-előfizetőknek 14 korona. Az előfizetési árak november 15-ig a szerkesztő cimére Kispest, Árpád-u. 8. szám alá küldendők.

(:) **Szávay Gyula költeményei.** A debreceni Csokonai nyomda egy hozzánk beküldött »Irodalmi Jelentés«-ben tudatja, hogy Szávay Gyulának, a Petőfi-társaság országos hirnevü poeta tagjának két kötetes ujabb munkáját rendezi sajtó alá. Az egyik kötet cime: »Vitézi ének és más egyéb versek« lesz s a szerző ujabb költeményeit foglalja magában. A másik kötet »Csokonai köszöntése és 12 más beszéd« cimen Szávay ünnepi alkalmakkor elmondott beszédeit fogja tartalmazni. Mind a két kötet az idei karácsonyra megjelenik s előfizetési áruk egyenként 2 korona. Megrendelések és pénzek szerző cimére (Debrecen) intézendők.

Táviratok

Vendéglátás Gödöllőn.

Budapest, nov. 7.

Ő felsége ma d. u. 5 óra 35 perckor Lipót bajor herceg és kiséretével Gödöllőre érkezett.

Dienes Márton hazajött.

Budapest, nov. 7.

A mult évi parlamenti vesztegetések egyik hőse: Dienes Márton — a képviselőház folyósóján elterjedt hirek szerint — **nehány nap óta Budapesten tartózkodik.** — A rendőrség nem tud róla semmit.

Tisza tervei.

Budapest, nov. 7.

Politikai körökben hire jár, hogy a miniszterelnök e héten, vagy a jövő hét elején visszavonja inditványát és egy egyetlenegy szakaszból álló napirendi inditványt, — melyhez csupán négy szónok beszélhet — fog előterjeszteni és az tartalmazni fogja a házszabályok módositását. Ezt a napirendi inditványt, ha **kell egy permanens ülésen keresztülhajtja és azután feloszlatja a képviselőházat.**

A jegyzők a miniszterelnöknél.

Budapest, nov, 7.

A községi körjegyzők országos egyesületének egy küldöttsége tisztelgett ma d. u. 5 órakor Tisza István miniszterelnöknél, hogy átadja neki azt az okmányt, a mely szept. 24-én disztaggá történt megválasztásáról szól.

A miniszterelnök megköszönte e kitüntetést és kijelentette, hogy mindig szivén viselte a jegyzők érdekeit és azt fogja tenni ezután is.

Őrültek szökése.

Baja, nov. 7.

Két őrült — az egyik rablógyilkos — ma d. u. az itteni elmegyógyintézetből megszökött és nem tudnak nyomukra jönni.

Bérgyilkosság,

Felbujtó unoka.

Budapest, nov. 7.

Csetneken a mult hó végén meggyilkoltak egy magános özvegy asszonyt. A körülmények arra vallottak, hogy **bérgyilkosság esete forog fenn.** Ezt a lapok meg is irták, mire Sebők Iván a meggyilkolt unokája egy hosszabb nyilatkozatot küldött be a Magyar Távirati irodának, melyben kijelenti, hogy pert indit a rágalmazó cikkek irója ellen.

A M. T. I. kiadta ezt a nyilatkozatot, de azután hirt ád érdekes fordulatáról is az esetnek. Rozsnyón ugyanis letartóztattak ma egy Safrah János nevü cipész és egy Rigó Gyula nevü mészáros legényt, akik bevallották, **hogy a gyilkosságra Sebők Iván, az áldozat unokája bérelte fel őket 200 koronáért és megengedte nekik, hogy raboljanak is** és ezért elvittek 400 korona készpénzt a meggyilkolt asszonytól.

E vallomások alapján letartóztatták Sebők Ivánt is és beszállitották mindnyájukat a rimaszombati törvényszékhez.

A gyilkosok vallomása szerint azért bérelte fel őket Sebők, mert félt, hogy házassága miatt nagyanyja kitagadja a végrendeletében.

Ujabb tüntetések Innsbruckban.

Bécs, nov. 7.

Innsbrucki magánjelentések szerint tegnap este 8 óra után ismét nőttek a tüntetések. Több gyerkőc fütyült és kiabált és pattantyukat dobált a közbelépő csendőrség elé. Egy nagyobb csendőrcsapat szétszórta a tüntetőket és elzárta a Burghoz vezető utakat.

Grác, nov. 7.

A német diákok ma délelőtt tüntető sétát tartottak a városban, melyen résztvettek a szines és szineket nem viselő diákegyesületek. Némelyütt nemzeti dalokat énekeltek. A József császár emlékműnél szétoszlottak a tüntetők. A korai esti órákban a belső városrészben nagy néptömeg gyült össze, mely különösen néhány olasz kocsma előtt tüntetett, több ablakot bevertek. A rendőrség könnyen szétszórta a tüntetőket. — Senkit sem tartóztattak le.

Áru- és értéktőzsde.

Mérsékelt kinálat és jobb vételkedv mellett elkelt 20.000 métermázsa buza 2 és fél fillérrel magasabb áron.

Rozs, zab tartott, tengeri 5 fillérrel javult.

Az 1904. évi nov. hó 4. esti 6 órától nov. 5. esti 6 óráig Budapestre.

Érkezett:			*Elszállittatott:*		
Buza....	30561	mm.	Buza...	15350	mm.
Rozs....	1833	„	Rozs....	—	„
Árpa....	1808	„	Árpa...	—	„
Zab.....	1841	„	Zab....	—	„
Tengeri...	—	„	Tengeri..	4479	„
Repce...	—	„	Repce..	—	„
Liszt....	715	„	Liszt...	28617	„
Korpa...	—	„	Korpa..	4886	„
Összesen:	36758	mm.	Összesen:	53332	mm.

REGÉNY.

Rég mult időkből.

Irta: **Szabóné-Karay Anna.**

(36.)

Az asszony tétova léptekkel ment az ajtóig, ott visszafordult.

Ilyen boszut csakugyan nem sugallhatott más, mint egy mélyen, halálosan sebzett anyai sziv.... Vigyázzon, hogy meg ne bánja e boszut valaha.

Alig tette be maga után az ajtót, a mellékszobából egy halotthalvány alak rohant be és odarogyott a grófnő lába elé.

— Oh sok, sok nekem e bünhődés!

A grófnő hideg, kemény arca egy pillanat alatt átváltozott, gyöngéden felemelte és karjaiba zárta a szerencsétlen ifjut.

— Miért kellett megtudnod ezt, szegény fiam?

— Hogy a büntetés teljes legyen.... Mindent hallottam, mindent tudok, oh anyám, mit szenvedek én e percben?!

— Vigasztalódj. Hiszen köztünk azért semmi nem változik, hiszen te az én fiam maradsz továbbra is. Csakhogy nekem két fiam lesz, nem egy s neked is lesz öcséd. Én ieltaláltam elveszett fiamat, az egyiket, senkisem fogja megtudni soha, hogy másik nem is volt. Ne félj, nem engedlek megcsufolni, kigunyolni, ne félj, én szeretni foglak ugy, mint eddig szerettelek.

— Te nagyon jó vagy, kedves édes anyám, de én érzem, hogy nem sokáig lesz két fiad. A tulságosan megrakott ág leszakad s a nagy teher alatt a szikla is leomlik, hát egy gyenge, érző emberi sziv, kinek erején felül kell szenvednie?

— Hát miért nem igyekezel őt feledni? — minek sorvasztod lelkedet tenmagad? — A változhatatlan ellen hiába küzdesz. Hagyd a szegény halottat nyugton pihenni, s az élőknek élj. Hidd el fiam, van a ki benne náladnál sokkal többet veszitett, van a kinek a szive még jobban meg van terhelve fájdalommal, mint a tiéd....

Halk, hosszu sohajjal megmozdult a beteg, Róbert össnerezzent s kitépve magát anyja karjaiból, kirohant a szobából.

XIII.

Térjünk kissé vissza arra az éjszakára, melyen Elek a kis ház előtt ülve, ölében tartá szép halottja fejét s melyben Boris asszony azt a vérfoltos kabátot elégeté.

Mindenki nyugodott, mindenki aludt a kastélyban, két lényt kivéve, egyiket a bün sulya, másikat a bünösért való aggodalom nem engedte nyugodni.

Boris asszony lázban égve hánykódott fekhelyén.

— Ez az őrült fiu mit cselekedett! Ez az ő dédelgetett, imádott fia — gyilkos lett.... Gyilkos, kit a törvény üldözni fog, — jaj, ha megtalálja!....

Minden izében reszketni kezdett.

— Uram, teremtőm, mi lesz vele, ha rátalál?....

Verejtéktől lepett homlokkal ugrott ki ágyából és futott a szobában fel s alá. — Képzelete rettenetes képeket festet agya elé.

— Holnap felfedezik a büntényt... a leányt elviszik.... a szobát átkutatják, hogy nem-e maradt ott, a gyilkostól valami!.... Jaj, ha zsebkendőjét elfelejtette!.. ....jaj ha fövegét ott feledtel.... onnét egyenesen érte ide jönnek....

Pedig csakugyan, midőn reá lesett hajadonfővel látta a szobából kirohanni... eltorzult arca lángban égett.... ruháján friss vérnyomok.... Oh akkor nem jutott eszébe ez, hogy akkor nem mert a szobába menni, csak az ablakon át vetett be egy rémült, ijedt pillantást....

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

NAGY JENŐ

amerikai
szájpadlásnélküli
müfog specziálista
Vesselényi Miklós u. 6. sz. (Dr. Goth ház.)
Fogad: d. e. 8—12. d. u. 2—6.

A világhirü Müncheni sör
Pschor-Brau
poharanként is kapható
Deák Ferencz-utca 8. sz
tisztelettel: **PFERSCHY J.**

3526 Diszokmánnyal kitüntetve! 40—100

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár
nagy raktára és hangszer-üzlete a n. kir. posta- és táv. szállitója **Kolozsvár**

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokért 5 évig felelek. — Szakszerü villamos világitással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyemben a **javitásokat** gyorsan és jutányos árban készitem. Nikkelezeseket, különféle szinü **emaillirozásokat** saját fürdőmben és kemenczémben állitok elő.

Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! **Telefon 412.**

Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Telefon 439. sz. Több kiállításon jó munkáért kitüntetve. Telefon 439. sz.

Az „Országos Ipar-Egyesület“ által verseny és kivitel képességért ezüst disz-éremmel kitüntetve.

Léber Gyula

első erdélyi sodrony szövetfonat, kert-kerités és ruganyos aczél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-u. 12.

3136 30—50

Olcsó keritések!

Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, u. m.: kertek, erdők, vadaskertek, szőllők, sirhelyek stb. bekeritéséhez **gépsodronyfonatait, diszkeritéseit és diszkapuit** továbbá pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koksz, kavics, föld- és porondválogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez. Továbbá sodrony-ágybetétek (matraczok)

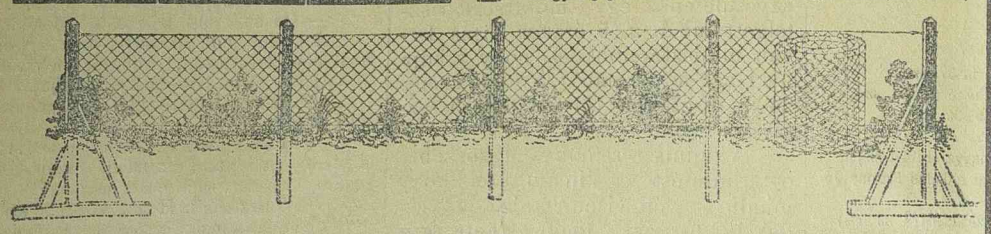

Nemkülönben **zöldre festett légyszövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták** és egyébféle használatra **vas-, réz és czin szövetek, Kruppa sodronyszegélyzetek** különféle mintákban, **fakeretbe foglalt rosták, lóher-sziták** és **sziták különféle czélokra igen erösen készittetnek** és **gyári árak szerint számittatnak. Aczél tüskés sodrony-kertek, erdök** stb. **bevonásához jutányos árért** fel is huzatik. Képes árjegyzékkel bármentve szivesen szolgálok.

Elsőrangu könyvnyomda!

Ujság kiadó-vállalat!

Telefonszám 204.

GOMBOS FERENCZ

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza 12. szám.

Telefonszám 204.

Gazdagon fölszerelt könyvnyomdámban gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készitek el bármilyen könyvnyomdai munkákat, ugymint:

irodalmi müveket, tankönyveket, tudományos és szépirodalmi **folyóiratokat, napi, heti- és havi lapokat**, kereskedők és iparosok részére **számlákat, üzleti könyveket**; — ugyszintén **eljegyzési kártyákat, névjegyeket, meghivókat, falragaszokat stb. stb.**

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részekben a mai napig is a legjobb hirnévnek örvendő könyvnyomdámat **négy gyorssajtóval** és a **legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő betüanyaggal** szereltem fel, ugy, hogy bármilyen könyvnyomdai munkák izléses és szakszerü kiállitása tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangu fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállom a versenyt.

Minthogy pedig könyvnyomdámat magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert ugy a szép és csinos kiállitás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobbszabásu vidéki megrendeléseket leggyorsabban és kifogástalanul eszközlök.

Ugyszintén a nagyérdemü olvasó közönség szives figyelmébe ajánlom

„UJSÁG“

függetlenségi és 48 as Kossuth párti politikai napilapomat, mely önálló vezérczikkein kivül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számol be mindenkor olvasóimak.

Előfizetési árak:

Egész évre	24 kor.
Fél évre	12 „
Negyed évre	6 „

Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérm.

A n. é. közönség nagybecsü pártfogását és bizalmát továbbra is kérve

teljes tisztelettel

Gombos Ferencz

nyomdatulajdonos,
az „UJSÁG“ pol. napilap kiadótulajdonosa.

Könyvnyomdámat áthelyeztem

Deák Ferencz-utcza és Minorita-utcza sarkán levő saját házamban e czélra épült külön helyiségbe.

Uj üzlet!

Bátorkodom a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani a **Deák Ferencz-utcza 12. szám alatt ujonnan berendezett**

üveg, porczellán és lámpa

kereskedésemet.

Elvállalok: épület üvegezést, képkeretezést, ugyszintén **lámpák javitását a legjutányosabb árak mellett.**

Kérve a n. é. közönség szives pártfogását, maradok mély tisztelettel

CSIZHEGYI JÓZSEF.

Szolid árak!

Dr. BIRÓ-féle 3650 7—*

RHEUMA-SZESZ

Kipróbált szer mindennemü csúzos fájdalom ellen. 1 üveg ára: **1 kor.**

Kapható: a „Wolff“ gyógyszertárban, Kolozsvárt.

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

K.-IMPÉR „RÉPÁTI“

BÁTHORI-FORRÁS ÉGVÉNYES GYÓGY-SAVANYÚVIZET

M. kir. Belügyminisztériumi rendelet 26311/VIII. 1890. szám.

3239 291—350

Magyar Fém- és Lámpaáru-Gyár

Részvénytársaság

Budapest—Kőbánya.

Ezredéves országos kiállitás diszoklevél.

Légszesz- és villamos-csillárok

a legegyszerübb kiviteltől a legpazarabbig.

Petroleum-lámpák!

! Stilszerü ujdonságok!

Fém- és diszműtárgyak!

Valódi „Király“-olaj

a legjobb biztonsági petroleum.

3631 8—15

Kolozsvár, Mátyás király-tér.

PLOMBUS Co. New-York 104 E. I. 6 Str.

PLOMBUS!

250,000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás! odvas fog! büzös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„PLOMBUS“-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerü módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fog-fájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhivjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, **mely az amerikai élelmesség netovábbja!!!**

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogakra elegendő, használati utasitással **2 korona.** 2 korona 10 fil lér előzetes beküldése után bérmentve bárhova. — Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselettől, melynek czime:

„Plombus“ székt üldés, **Pásztó, Heves-m.**

3558 13—35

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Államadósság, közkölcsön.	Mai záró árfolyam Pénz	Áru
Magyar aranyjáradék —4%	119 —	119 60
„ kor. járadék 3½ „	89 —	89 50
„ kor. járadék —4 „	98 10	98 50
Áll. köl. vaskapucélj. kr. - 3 „	82 75	83 75
1870. nyeremény kölcs. 100 frt	210 50	212 50
Horv.-Szlav. reg. kárt.-kötv. 4 „	101 50	102 50
M. földtehermnnt. kötv. 4 „	98 35	99 35
Horv.-Szlav. » » 4— „	98 50	99 50
Tiszai és szeg. nyer. köl. 4 „	163 —	165 —
Horv.-Sz. jelz. föld. kötv. 5 „	101 —	102 —
Conrevtált adóm. koronaj. 4 „	99 50	100 —
Egyes osztr. jár. papir. 4— „	100 —	100 50
» » » ezüst. 4— „	100 —	100 50
Osztr. aranyjáradék 4 „	119 50	120 —
» koronajáradék 4 „	99 75	100 25
» áll. sorsj. 1854. 3— „	— —	— —
» » 1860-ból 500 frt 4 „	— —	— —
» » 1860-ból 100 frt 4 „	— —	— —
» » 1864-ből 100 frt —	266 —	271 —
» » 1864-ből 150 frt —	266 —	271 —
Bos.-hercz. orsz. k. 1895. 4 „	96 75	97 75
„ „ vasuti 1898. 4½ „	101 10	102 10
„ „ „ 1902. 4½ „	101 10	102 10
Budapest főv. kölcs. 4½%— —	96 25	97 —
Bdpest székes főv. kölcs. 4%	96 25	97 -
Záloglevelek, elsőbbségek.		
Belv. tkp. r. t. kor. ért. 4½%	100 50	101 50
Egyesült főv. tkptár 4½ „	100 25	101 25
» korona ért. —4 „	98 —	99
Kisbirt.-orsz. földh.-int. 34 év 5 „	102 —	103 —
» 50½ évre kor. ért. 5 „	102 —	103 —
» 50½ évre — — 4½ „	101 50	102 50
M. agr. és jb. szőlőkötv. 4 „	96 75	97 75
» » járadékjegy 4½ „	101 -	102 —
» » záloglev. k. 4½ „	100 75	101 75
M. ált. takp. r. t. 50 évre 4 „	98 —	99 —
„ „ „ „ 65 „ 4 „	98 -	99 -
M. földhitel oszt. ért. 4½ „	— —	—
» » » » 41 é. 4 „	99 60	100 60
» » kor. é. 50 évre 4 „	99 25	100 25
» » kor. é. 63 évre 4½ „	88 30	89 30
» » szab. és talajjav. 4 „	98 60	99 60
Magy. jelzálog-hitelbank 4½ „	100 —	101 —
„ ugyanaz 50 évre 4½ „	100 —	101 —
„ „ — — 4 „	98 25	99 25
„ 50 évre kor. é. 4 „	98 25	99 25
„ közs. kötv. 50 év 4 és fél „	100 —	101 —
„ ugyanaz 50 évre 4 „	98 —	99 —
„ 50 év vt. 110 frt 5 „	101 25	102 25
„ 60 évre 100 frt ért. 3 és fél „	— —	— —
„ nyer. kötv. 4 és fél „	129 —	131 —
„ osztr. felülb. 4 „	136 —	140 -
„ nyer. kötvények 3 „	111 25	113 25
M. t.-p k. jelz. bankja 4½ „	101 —	102 —
» « közs. kötv. 4 » „	101 —	102 —
» » » » 4 „	98 —	99 —
Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4 „	100 50	101 50
Osztr. m. bank 40 és fél é. 4 „	100 25	100 50
„ „ „ 50 év 4 „	100 45	101 45
Pesti haz. tp. közs. k. 4½ „	100 25	101 25
» » » » kor. é. 4 „	98 50	99 50

	Mai záró árfolyam Pénz	Áru
Pesti m. keresk. bank 4½ „	100 25	101 35
» » » » kor. é. 4 „	98 25	99 25
» közs. k. viszf 110 frt 4 „	107 —	108 —
» » » » 105 k. 4 „	99 50	100 50
Adria tengerh. r. t. 4½ „	100 —	101 -
Bankok részvényei.		
Első magyar iparbank 5 „	346 —	350 —
Fiumei hitelbank 5 „	126 —	128 —
Hazai bank részv.-társ. 5 „	215 —	217
Horvát orsz. jelzálogbank 5 »	260 —	270 —
Magy. agrár- és jár.-b. rt. —	465 —	— —
Magy. általános hitelban 5 „	786 50	787 —
Magy. jelz.-hit.-bank l. kib. 5 „	518 50	519 -
Magyar kereskedelmi r. t. 5 „	552 —	554 —
Magy. kir. sz. Osztálysorsj.	1830 —	1880 —
Magyar leszámitolóbank. 5 „	458 50	458 50
M.-tak.-p. közp. jelz. bankja 5 „	1060 -	1100 —
Osztrák hitelintézet 5 „	673 —	673 50
Osztrák-magyar bank 5 „	1630 —	1640 —
Pesti m. keresk. bank 5 „	2862 —	2872 —
Union bank 5 „	544 —	546 —
Takarékpénztárak.		
Belvárosi tak.-pénzt. r.-t 5%	226 —	228 --
Bud. tp. és orsz. zálogk. rt.	434 —	440 —
Egyesült Bpest fővárosi	2425 —	2435 —
Magy. ált. tak.-pénzt rt.	617 —	620 —
Magyar orsz. központi	1700 —	1720 —
Pesti hazai első tak.-p.	16300 —	16400 —
Biztositó társaságok.		
Első m. ált. bizt.-társ —	8150 —	8200 —
Fonciére pesti bizt. int. 5%	242 —	244 —
Magy. jég- és viszontb. rt 5 „	349 -	353 —
»Nemzeti« baleset bizt. rt. 5 „	240 —	250 —
Pannonia viszontb. int.	2050 —	2100 —
Gőzmalmok.		
Konkordia malom	175 —	185 —
Első budapesti malom.	1200 —	1230 —
Erzsébet malom.	430 —	435 —
Luiza malom.	220 —	230 —
Pesti henger malom.	810 —	850 —
Molnárok és sütők malma.	375 —	385 —
Pesti Viktória malom.	463 —	473 —
Különféle vállalatok.		
Bp.-szt.-lőrinc téglagyár rt.	300 —	315 —
Egyes. tégla- és cement gy. 5%	89 —	92 —
Ész.-magyarorsz. kőszénb. 5 »	261 -	264 —
F.-m. orsz. bánya és kohomü 5 »	580 -	590 —
Kőbányai gőztéglagy. rt.	980 —	1020 —
Kőszénb. és téglagy. rt.	489 —	490 —
Rákosi téglagyár	— —	150 —
Magyar aszfalt részv.-t. 5%	184 —	187 —
Magy. ált. kőszénb. rt.	338 —	341 —
Magy. keramiai-gyár rt. 5 »	168 —	173 —
Salgó-tarjáni kőszénb. 5 »	580 —	585 —
Ujlaki tégla- és mészégető	310 —	314 —
Első m. gazd. gépgyár rt. 5 »	150 —	166 —
»Danubius« m. hajógy. rt. 5 »	176 —	178 —

	Mai záró árfolyam Pénz	Áru
Ganz és társa v.-ö. r.-t.	3100 —	3150 —
Magy. vag. és gép. r.-t.	— —	— —
Nicholson gépgyár r.-t.	212 —	222 —
Rima-mur. S.-t. vasmü r. t. 5%	516 50	517 —
Schlick-féle gépgyár	366 —	370 —
Ált. vaggon-kölcsönző r.-t. 5%	635 —	645 —
Bihar-Szilágyi olajipar r. t.	390 —	425 —
Brassói cellulose gyár	380 —	390 -
Budapesti ált. vil. r.-t.	328 —	333 —
Első magyar betüöntő r.-t.	220 —	230 —
Első magy. gyapjum. gy.	750 —	— —
Első magy. rész.-serfőző	2650 —	2750 —
Első magy. sertéshiz. r.-t.	475 —	495 —
Első magy. szálloda r.-t.	500 —	510 —
Fiumei rizshántó és kem gyár	2800 —	2900 —
Gschwind-féle szeszgyár	975 —	1000 -
»Hungária« mütrágya-gyár	294 —	300 —
Kőbányai polg. sertőző r.-t.	316 —	320 —
M. cukoripar részv.-társaság	1720 —	1740 —
Magy. vasuti forgalmi rt. 5%	370 —	390 -
Magyar villámossági r.-t. 5 »	303 —	305 —
Nemzetközi villámos társ. 5 »	590 —	595 —
Nemzetk. wag.-kölcs. r.-t. 5 »	500 —	510 —
Adriai tenger haj. rt. 5 »	455 —	456 —
Budapesti közuti vaspálya	— —	— —
» » nov. közep.	578 50	579 -
» « élv. jegy	350 —	360 —
Bpesti vill. városi vasut 5%	334 —	335 50
» » » élv. jegy 5 »	120 —	124 —
Bpest-ujpest-rksp. vill. vasut	182 —	184 -
Déli vasut	87 -	88 —
Cs. és kir. dunagőzh. társ. 5%	855 —	860 —
Kassa-oderbergi vasut 4%	378 —	383 —
M. folyam és tengerhajózási r. t.	— —	— —
Magyar gácsországi vasut 5 »	407 —	409 —
Osztr. magy. államv. 5 »	641 50	645 —
Sorsjegyek.		
Bazilika sorjegy	19 50	21 50
» osztr. felülbély.	20 50	22 50
Bécsv. ny.-k 1874-b.	— —	— —
Budavári sorsj.	155 —	165 —
» osztr, felülbély.	162 ---	175 —
»Jó szív« egyes. sorsjegy.	9 75	10 75
» osztr. felülbély.	9 75	10 75
Magy. vörös-kereszt	27 50	29 50
» » o. felülb.	28 50	30 50
Olasz vörös-kereszt	— —	— —
» » o. felülb.	— -	— —
Osztr. vörös-kereszt.	54 50	56 50
Osztrák hitelintézet sorj.	477 -	492 —
Pálffy-sorsjegy	160 —	170 —
Pénznemek és váltók.		
Arany. magy. v. o. vert	11 35	11 43
Török aranylira	— —	— —
Ném. b. bankj. (100 mrk.)	117 60	117 90
Franczia bj. (100 frank)	95 25	95 —
Olasz bankj. (1o0 líra)	95 10	95 40
Papirrubel darabonként	2 53	2 54
Váltók London, 1o font st.	239 35	239 75
» német bankp. 100. m.	117 45	117 75

Nyomatott: Gombos Ferencznél Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza 12. szám alatt.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca